

sitio pertinebat » ad collatores inferiores; unde signum est, omnia isthæc beneficia comprehendî sub alternativa mensium: et sicut hæc, si vacant in mensibus ordinariis, possunt libere per istos conferri; ita e converso, si vacant in mensibus pontificiis, non nisi per Papam, seu auctoritate ipsius conferri posse. Nam in concordatis seu compositionibus æqualitas servanda est, nisi quid specialiter reservetur, sive excipiatur.

556. *Dantur tamen aliqua beneficia, quæ sub præfata alternativa mensium concordatorum Germaniæ non comprehenduntur. Ut beneficia jurispatronatus laicorum ex fundatione, ædificatione, aut donatione. Secus dicendum de beneficiis jurispatronatus ecclesiastici.* — Resp. III. Nihilominus præmissis non obstantibus dantur aliqua beneficia, etiam concessa in titulum, quæ sub præfata alternativa mensium concordatorum Germaniæ non comprehenduntur, sed semper, et in quocunque mense vacaverint, per collatores inferiores conferri possunt. Ita communis; et patet inductione. Sic quippe loquendo de beneficiis jurispatronatus laicorum, ex fundatione, ædificatione, aut donatione acquisiti, fatentur omnes, ea non comprehendî sub memorata alternativa mensium et proinde patronum laicum posse ad ea præsentare clericum idoneum quocunque tempore seu mense vacaverint. Glossa cap. II. §. Collatio. h. t. in 6. Nicolarts, d. tit. I. dub. 5. § 8. et seqq.; Barbosa, part. III. de Offic. et potest. episc. allegat. 57, n. 25. et 26; Gonzalez, ad reg. 8. Cancellar. gloss. 18, n. 2. et seqq. allegans multiplicem decisionem Rotæ, et plurimos doctores. Secus dicendum de jurepatronatus ecclesiastici, utpote cui facile derogatur. Gonzalez, loc. cit. n. 6. et Nicolarts, ubi supra, citans alios: et concordant dicta superius n. 395. et 424.

557. *Item beneficia vacantia per resignationem.* — Deinde, quod sub præfata alternativa mensium non contineantur beneficia, quæ vacant per resignationem; adeoque possint episcopi in quocunque mense resignationes beneficiorum admittere, eaque sic resignata libere conferre, non obstantibus concordatis Germaniæ (dummodo illa sint talia, quæ ipsi alias in mensibus non reservatis per obitum vacantia conferre potuissent, nec aliud obstet: prout prohibita est resignatio promotorum, juxta dicta n. 547.) docet Branden, ubi supra, quæst. 12. n. 13; Chokier, ad reg. 8. Cancellar. gloss. 11. n.

29; Nicolarts, cit. tit. I. dub. 9. § 9. allegans alios. Quia (inquiunt) per reservationes horum concordatorum, quæ specialiter in bonum pacis et tranquillitatis facta sunt, non videtur pontifex voluisse duriorum facere conditionem collatorum Germanorum, quam fecerit conditionem aliarum nationum per regulas Cancellariæ. Atqui per regulas Cancellariæ, quibus ligantur cæteri collatores ordinarii, excipitur modus vacationis per resignationem; neque hic comprehenditur sub alternativa mensium, juxta reg. 8. (nunc 9.) illis verbis: « Alias quam per resignationem quocunque modo vacatura: » sicque possunt collatores ordinarii aliarum nationum beneficia resignata in quolibet mense conferre; ergo hoc ipsum poterunt collatores Germani non obstantibus concordatis, horumque alternativa mensium.

558. *Atque beneficia alteri accessorie unita.* — Insuper, quod beneficia alteri accessorie unita (ut puta, vicariæ perpetuæ parochialium unitarum dignitatibus, ecclesiis cathedralibus vel collegiatis, monasteriis, aliisve piis locis) non cadant sub concordatis Germaniæ, seu horum alternativa mensium, imo nec sub reservationibus regularum Cancellariæ, ultro fatentur doctores: ut Gonzalez, ad reg. 8. Cancellar. gloss. 5. § 3. n. 59. et seqq. allegans Rotam in una Tirasonensi vicariæ, 13 octobris 1593, coram R. D. Litta. Garcias, part. IX. de Beneficiis, cap. II. n. 304. et 308; Barbosa, lib. III. Jur. Ecclesiast. univ. cap. VI. n. 45; Nicolarts, cit. tit. I. dub. 7, § 9. et alii. Idque desumitur ex constitutione 47. beati Pii V. quæ incipit; *Ad Exequendum*: unitis dictis supra n. 398 et 399. ac seqq. et dicendis infra tit. XII. *Ut ecclesiastica beneficia*, etc. n. 44. 45. et seqq.

559. *Quid de beneficiis speciali nota dignis, ac nonnullis privilegiis apostolicis. Remissive.* — An vero ultra prædicta dentur quædam alia beneficia, sub præfata alternativa mensium non comprehensa, ut puta illa, quæ censentur esse digna speciali nota; et quid dicendum de nonnullis privilegiis apostolicis conferendi beneficia etiam in mensibus apostolicis vacantia: meliori aliorum, ac præsertim in materia concordatorum Germaniæ practicoorum judicio relinquatur.

560. *Quid juris si beneficio vacante in mense pontificio, eidem intra tres menses non provideatur a Papa?* — Quæritur VI. Quid juris, si beneficio vacante in mense pontificio, eidem intra tres menses non provideatur per Pa-

pam? Resp. I. Quantum ad propositum, in allegatis concordatis Germaniæ § 4. sic reperitur conclusum: « Quoties vero aliquo vacante beneficio in januarii, martii, maii, julii, septembris, et novembris mensibus, specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis non apparuerit intra tres menses a die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc, et non antea ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponere poterit. »

561. *Trimestre istud incipit currere a die notæ vacationis in loco beneficii.* — Ubi ponderando ly, « a die notæ vacationis in loco beneficii, est sciendum, quod trimestre illud non incipiat currere a die vacationis beneficii, nec a die notæ vacationis ipsius quomodocunque; sed primum a die notæ vacationis in loco beneficii. Nam ut declaravit Gregorius XIII. in sua constitutione 41. *Quæ in Ecclesiam* (ac refertur tom. II. Bullar. Roman.) verba illa concordatorum Germaniæ, « In loco beneficii, » conjunguntur cum verbis, « Notæ vacationis, » quæ proxime antecedunt. Et consequenter, si beneficiarius moriatur in loco distante a beneficio, non illico incipit currere trimestre illud: sed tunc primum, quando vacatio illa innotuit in loco beneficii taliter vacantis; ut nimirum hac ratione illi, qui ad ejus consecutionem aspirarint, habeant tres integros menses pro illius impetratione.

562. *Hi tres menses debent esse completi de momento ad momentum. Quando tempus debeat computari de momento in momentum?* — Porro hi tres menses debent esse completi in momento ad momentum: nam omne tempus currit regulariter de momento in momentum, ubi aliud a jure non exprimitur. Joan. Andreas, c. *Super eo*. 12. n. 10. et Abbas, ibid. n. 12. de *Appellation*. istam appellans regulam notabilem, quæ in hoc quotidie allegatur. Quanquam cæteroquin circa quæstionem illam, « An tempus computetur de momento in momentum, » multum variant doctores; uti videtur est apud Glossam c. *Cum in cunctis*. §. *Exegerit. de Election*. et Fagnanum, c. *Ad nostram*. n. 31. de *Regularibus*. dicentes nihilominus, frequentiorum esse opinionem, quod ubi favor tantum vertitur in causâ, dies ultima cœpta habeatur pro impleta ut l. *Anniculus*. 132. ff. de *Verb. signif.* et l. *In usucapione*. ff. de *Divers. et temporal. præscription*. Alias secus: ut l. *Denique*. ff. de

Minorib. et l. *In omnibus*. ff. de *Actionib. et obligat.* cum concordantis. Atque hoc ultimum censetur locum habere in proposito, ubi agitur de cessatione ordinariæ potestatis summi pontificis conferendi beneficia in mensibus alternis. Unde Rota in una Augustana, canonicatus. 12. Januarii. 1703. resolvit, collationem canonicatus, qui vacaverat die 6 julii 1700. factam in ordinario loci die 6 octobris ejusdem anni, esse nullam, eo quod non fuisset elapsum integrum trimestre.

563. *Præfatum trimestre non est computandum a notitia vacationis beneficii per Papam acquisita.* — Illud præmissis est addendum, quod præfatum tempus trium mensium, utpote incipiens currere a die notæ vacationis in loco beneficii, » juxta tenorem concordatorum Germaniæ, et citatam constitutionem Gregorii XIII. *Quæ in Ecclesiam*; neutiquam sit computandum a notitia vacationis beneficii per Papam acquisita: alioquin enim, cum plures dies intercedere necesse sit, donec vacatio beneficii post superatam permagnam distantiam viarum Sanctissimo legitime denuntietur, non illico post elapsum trimestre, atque ex tunc, collator ordinarius illud conferre posset: prout tamen concedunt eadem concordata, ubi non apparet, quod alicui de illo apostolica auctoritate provisum fuerit. Unde

564. *Quinimo currit Papæ ignorantia.* — Infertur primo, quod dictum trimestre currat Papæ, etiam ignorantia: prout in simili habetur casus in c. *Statutum*, juncta Glossa §. *Numerandum. de Præbend.*, in 6. Quia, ne beneficia diutius æquo vacarent, Pontifex in favorem Ecclesiarum, etiam contra seipsum statuendo vi concordatorum ita decrevit: alioquin enim, si voluisset, expressisset tempus scientiæ suæ, et non vacationis beneficii, arg. c. *Ad audientiam*. 12. de *Decimis*: atque observatum legitur in c. *Licet*. 4. de *Supplend. negligent. prælat.* et c. *Quia diversitatem*. 5. § fin. de *Concession. præbend.* Nam est reg. 57. jur in 6. « Contra eum, qui legem dicere potuit apertius, est interpretatio facienda. » Unde si toto trimestri Papa nihil sciret de vacatione beneficii (puta, quia nemo pro ejusdem consecutione Pontifici supplicaret) nihilominus elapso trimestri posset collator ordinarius ejusmodi beneficium conferre: hoc ipso, « quod non appareret intra tres menses a die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo apostolica

auctoritate provisum fuerit; prout loquuntur concordata Germaniæ, ex tunc concedentia collatoribus ordinariis liberam de illo disponendi facultatem.

565. *Ac etiam Sede apostolica vacante.* — Infertur ulterius, quod etiam Sede apostolica vacante, post elapsum trimestre a die notæ vacationis in loco beneficii possit collator ordinarius illud conferre: idque in vim eorum concordatorum Germaniæ; atque confirmat consuetudo hactenus recepta. Nam rationes n. præced. allatæ, etiam urgent in casu Sedis apostolicæ vacantis.

566. *Solvitur instantia ex c. Si Apostolicæ de Præbend. in 6. desumpta.* — Nec obstat textus in c. *Apostolica. 35. juncta Glossa, et doctoribus ibid. de Præbend. in 6. asserentibus, quod Sede apostolica vacante possint quidem collatores libere conferre parochiales Ecclesias tunc in Curia vacantes, non autem alia beneficia apud eandem tunc vacantia. Resp. enim, istud procedere de beneficiis, quæ Sede apostolica vacante contingit apud eandem Sedem vacare: in quo casu, loquendo de solis « Parochialibus Ecclesiis » (et sic tacite cætera beneficia tunc vacantia in Curia excludendo: cum « exceptio firmet regulam in contrarium » in casibus non exceptis. I. *In iis quæ. ff. de Legib. juncta Glossa ibid. Barbosa, Axiomat. 85. n. 4.)* statuitur in cit. c. « Si apostolica, de præbend. » in 6. quod dictæ parochiales Ecclesiæ possint conferri Sede apostolica vacante, « ne ipsarum vacatio diuturna periculum valeat animabus afferre, » prout loquitur Pontifex ibid. secus est dicendum de beneficiis vacantibus in mense pontificio juxta concordata Germaniæ: quia horum collatio indistincte relinquatur collatoribus inferioribus, quando « non apparuerit intra tres menses a die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo apostolica auctoritate provisum fuerit: » prout Sede apostolica tandem vacante non apparet, neque apparere potest.*

567. *Sensus concordatorum Germaniæ, ibid. In loco beneficii, etc., declaratur per Gregorium XIII.* — Resp. II. Cum circa sensum dictorum verborum, « Non apparuerit intra tres menses a die notæ vacationis in loco beneficii, » quæ collatores ordinarii in præjudicium collationis pontificiæ interpretabantur; plures successive fuerint ortæ difficultates, collatoribus ordinariis post lapsum trium mensium illico conferentibus beneficium vacans, si is, cui Papa illud jam contulerat,

quocumque casu in loco beneficii nondum apparuisset. Hinc Gregorius XIII. in citata sua constitutione 41, *Quæ in Ecclesiam, declaravit* verba illa, « In loco beneficii, » conjungi eum verbis immediate antecedentibus, « Notæ vacationis, » et ad illa duntaxat referri: sicque voluntatem concedentis, ac sensum dictorum verborum esse, « ut dispositio beneficii intra tres menses a die notæ vacationis a Sede prædicta fieri, deque gratia facta alicubi apparere debeat: » sive dein appareat in loco vacantis beneficii, sive Romæ, aut in loco, ubi existit Pontifex. Unde subjungit citatus Pontifex, declarando, quod ordinarii, aut alii collatores, non possint post lapsum trium mensium ejusmodi vacantia beneficia conferre, « si de illis intra dictum trium mensium per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem qualiscunque gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit. » Voluit tamen Pontifex ibidem, quod taliter provisum de beneficiis, intra tres illos menses concessionem sibi factam collatoribus ordinariis significare, vel in ipso beneficii loco publicare teneantur. Quod intellige, dummodo istud commode fieri possit, et temporis angustia, vel alia impedimenta non obstant. Engel, tit. *de Rescriptis. n. 23; Pirhing, h. t., n. 363; Georg. Branden, super Concordatis Germaniæ, quæst. 12. Notab. 3; Nicolarts in cit. Concordat. tit. I, dub. 41, § 1. et seqq. estque uberius dictum supra lib. I. tit. III. De Rescriptis., § 3, n. 68.*

568. *Post lapsum trium mensium non excluditur Papa a collatione beneficii, si istud collator ordinarius nondum contulit.* — Resp. III. Quamvis post lapsum trium mensium a die notæ vacationis in loco beneficii, si de hoc auctoritate Apostolica nulli provisum fuerit, possit collator ordinarius libere de eodem disponere, ut dictum: non tamen idcirco excluditur jus concursus summi Pontificis, utpote concurrentem cum quolibet ordinario jurisdictionem, atque potestatem conferendi beneficia habentis, c. *Dudum. 14. de Præbend. in 6. com. similibus.*

569. *Atque istud exemplificatur.* — Unde si casus contingeret, quod Papa post lapsum dictorum trium mensium conferat beneficium, antequam collator ordinarius illud contulisset, (puta, si dies factæ collationis pontificiæ prior sit die collationis ordinarii) non est dubium, quin provisum a Papa excludat provisum ab ordinario, juxta textum expressum c. *Si a Sede. 31. de Præbend. in 6. juncta*

Glossa 7. *Nec appareat.* ita Branden in *Concordatis Germaniæ*, quæst. 6. n. 18. et infra, Notab. 1. n. 1. ac seqq. allegans Rotam in una Meten. canonicatus, coram R. P. D. de Rubeis. 8 novemb. 1577. et Cassadorum, decis. 1. *de Pactis*, et Simonettam l. 1. decis. 7, Nicolarts, tit. I. ad *Concordat. Germ. § 3.* citans plurimos alios. Accedit ratio, quia, licet Papa post lapsum trium mensium collatoribus ordinariis concesserit potestatem libere disponendi de beneficio vacante, non tamen hujusmodi facultatem a se abdicavit: quinimo majorem sibi reservasse dignoscitur, arg. cit. c. *Dudum. de Præbend. in 6. juncto relato textu concordatorum, ubi de tali abdicacione nulla, vel minima mentio habetur.*

§ XX.

DE PRIMIS PRECIBUS IMPERATORIS.

570. *Imperatori Romanorum neo-electo, ex auctoritate apostolica concedi solet speciale indultum nominandi ad beneficia idoneas personas. Nominatio hujusmodi nomine primarum precum denotatur.* — Quæritur I. An, et qualem potestatem porrigendi *Primas preces* ad beneficia, habeat imperator? Resp. I. Imperatori Romanorum neo-electo, ex auctoritate apostolica, et antiquissima consuetudine, concedi solet speciale indultum apostolicum, ut in qualibet Ecclesia per S. Romanum imperium, prout nunc est, ubicunque constituta, semel personam sibi gratam et acceptam, cæteroque tamen idoneam, collatori ordinario nominare possit, quam iste ad beneficium vacans omnino recipere teneatur. Et hujusmodi nominatio per Romanorum imperatorem facta, speciali nomine *Primarum Precum imperatoris* denotatur.

571. *Indultum hujusmodi apostolicum est ab antiquis temporibus usitatum.* — Porro harum *Primarum precum imperatoris* non solum meminerunt recentiores auctores: ut Joan. Chokier, in tract. *Scholia in Primarias Preces imperatoris*, intitulo; Fagnanus c. *Nulla. n. 9. et seqq. de Concession. præbend.*; Henric. Wagnerek in *Commentario exegetico SS. canonum, c. Is cui, de Præbend. in 6.*; Pirhing, h. t. n. 367; Engel, eod. n. 70. et alii. Verum etiam de eisdem mentionem faciunt antiqui canonistæ: ut Joan. Andreas, cit. c. *Is cui. n. 1. de Præbend. in 6. et Speculator tit. de Præbend. § Restat. n. 7. asserens, quod « Imperator habet privilegium, quod*

ego (inquit) vidi Bullatum, quod in qualibet Ecclesia Alemanniæ possit facere unum recipi. » Unde patet de antiquissima consuetudine hujus privilegii, quod imperatori neo-electo, et a Papa confirmato, idque postulanti, in scriptis concedi solet: adeo, ut Nauclerus in sua *Chronographia* testetur, Rudolphum I. qui anno Domino 1273, electus est, jam usum fuisse hoc privilegio sub nomine *Primarum precum*, ex antiqua, et approbata ab antecessoribus ad se perducta consuetudine: sicque hanc dudum jam ante tempora Rudolphi I. viguisse appareat.

572. *Refertur tenor dicti indulti apostolici.* — Exemplar talis indulti apostolici, per Paulum V. Ferdinando Romanorum regi in imperatorem electo, 1620. pridie Non. junii concessum, per extensum refert, scholisque illustrat Joannes a Chokier in tract. *Scholia in Primarias preces imperatoris*, intitulo: ex cujus indulti tenore simul colligi poterit, qua facultate porrigendi *Primas preces* ad beneficia gaudeat imperator. Quia tamen ejusmodi indultum apostolicum est longius, et apud memoratum auctorem, in quinque sectiones divisum, videri potest: hinc dimissis cæteris, solummodo secundam, et tertiam sectionem, utpote præ cæteris ad propositum facientem, huc adducere placuit; ubi Pontifex indultum *Primarum precum* interponendarum, sequentibus verbis neo-electo imperatori concessit.

573. « Hinc est, quod Tuæ Celsitudinis supplicationibus inclinati, dicta auctoritate præsentium serie eidem T. C. concedimus, indulgemus, quod si per te quibusvis collatoribus seu collatricibus quorumcunque beneficiorum ecclesiasticorum, sæcularium, et regularium, ordinum quorumcunque, per S. Romanum imperium videlicet constitutorum, etiam si qui, vel si quæ ex illis pontificali, seu alia quavis dignitate præfulgeant, seu collegia, capitula, et conventus fuerint, super singulis beneficiis ecclesiasticis, cum cura, vel sine cura sæcularibus, vel ordinum hujusmodi regularibus, in singulis cathedralibus, metropolitanis, vel collegiatis, vel aliis quibusvis ecclesiis, etiamsi beneficia hujusmodi, canonicatus et præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in eisdem cathedralibus, etiam metropolitanis, et collegiatis et ipsæ præbendæ in illis, et hujusmodi ecclesiis, in quibus majores et minores præbendæ esse noscuntur, etiamsi majores fuerint, et ad dignitates, personatus, admi-